

Motion till riksdagen 2013/14: MJ484

av **Matilda Ernkrans m.fl. (S)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för 2014 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård enligt uppställningen i tabell 1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för ramanslaget 1:16 Skydd för värdefull natur ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 000 000 kronor 2015–2063.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införa miljöbilsbonus och registreringsavgift.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma detaljerna i ett system med stöd för miljömålsinvesteringar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma detaljerna i ett system där musselodlare och andra ersätts för sina insatser att binda näringsämnen och att använda medel inom anslaget 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö för detta ändamål.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de medel som inom anslaget 1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar är avsedda för köp av CDM och JI i stället ska användas för stöd till FN:s gröna klimatfond, The Green Climate Fund.

Fel! Okänt namn på

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
1:8 Supermiljöbilspremie	100 000	-100 000
1:16 Skydd av värdefull natur	808 000	+100 000
Nytt: Miljömålsinvesteringar		+250 000
Nytt: Miljöbilsbonus		+600 000
Summa		+850 000

Biologisk mångfald och skydd av värdefull natur (anslag 1:16)

Internationellt har kunskapen om betydelsen av biologisk mångfald växt de senaste åren. Liksom i klimatfrågan ligger det internationella samfundet steget före den allmänna opinionen men steget efter forskningen.

Vi menar att få frågor är så avgörande för mänsklig välfärd som den biologiska mångfalden. Vi är alla beroende av mat, luft och rent vatten. Vi är alla beroende av att ekosystemen producerar dessa för oss livsnödvändiga tjänster, ekosystemtjänster. Men ekosystemen kan inte fungera utan en sammansättning av arter och en mångfald av arter. Den biologiska mångfalden är också nyckel till ekosystem som klarar klimatförändringarna, det visar forskning.¹

Vi socialdemokrater konstaterar att regeringen misslyckats med att uppnå miljömålet "Levande skogar". Idag är 861 arter i skogen klassade som hotade enligt Artdatabanken. Detta måste tas på allvar. Anslagen för att skydda värdefull natur har sänkts under den borgerliga regeringstiden.

Möjligheten att skydda natur har därmed urholkats. Myndigheterna står handfallna när värdefulla naturskogar avverkas eftersom samhället har brist på medel för att ersätta markägarna.

FN:s överenskommelse inom ramen för konventionen för biologisk mångfald i Nagoya kräver att 17 procent av varje naturtyp på land ska bevaras. För att klara detta måste vi arbeta med nya metoder och former av skydd parallellt med bevarande på det klassiska sättet med naturreservat och nationalparker.

Regeringen misslyckas med bådadera.

Vi föreslår därför en förstärkning av anslaget 1:16 *Skydd av värdefull natur* med 100 miljoner.

¹ Se

<http://www.stockholmresilience.org/research/whatisresilience.4.aceea46911a3127427980004249.html>.

Ersättning för musselodling (1:12)

Vi föreslår ett system där musselodlare ersätts för sin miljöinsats på samma sätt som vid odling av fångstgrödor på land. Odling av blåmusslor har visat sig vara mycket effektivt både ur ekologisk och ur ekonomisk synvinkel för att minska övergödningen. Musslorna binder näringsämnen i havet. Försöksverksamhet har genomförts i stor skala.

Även odling av andra organismer i syfte att binda näringsämnen ska få ersättning. Idag testas odling med sjöpungar.

Förslaget finns med i Naturvårdsverkets förslag till nationell åtgärdsplan för att klara Helcomuppgörelsen. Naturvårdsverket menar att vid en skörd av ett ton blåmusslor kan mellan 8 och 12 kg kväve och 0,6–0,8 kg fosfor avlägsnas. Ersättningen skulle baseras på mängden producerade musslor. Vi föreslår en ersättning på 2 kr/kilo som motsvarar det lantbrukare får för fångstgrödornas inbindning av näringsämnen. Ersättningen ska ges under en inledningsperiod, förslagsvis fem år, och alltså inte vara permanent utan utgöra en initial stimulans till något som vi anser bör vara lönsamt på sikt. Idag odlas cirka 3 000 ton per år. En ersättning skulle ha potential att öka odlingen.

Vi vill använda ca 20 miljoner av anslaget 1:12 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* för detta ändamål.

Stöd till den gröna klimatfonden (1:13)

Riksdagen beslutade 2009 om ett mål att minska utsläppen med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Det gäller endast de utsläpp som inte ingår i EU:s utsläppshandel. En borgerlig majoritet i riksdagen beslutade att en tredjedel av de inhemska utsläppsminskningarna ska göras genom att regeringen betalar för utsläppsminskningar i andra länder med hjälp av FN-krediter (CDM). Målet innebär alltså att utsläppen i Sverige ska minska med 27 procent.

Regeringen har slagit fast² att krediter som motsvarar 40 miljoner ton ska köpas in till 2020. Regeringen har valt 2013 som startår för den beräkningen, inte 1990. En bedömning av kostnaden som regeringen redovisat är att dessa krediter i genomsnitt kostar 85 kr per ton. Eftersom 20 miljoner ton redan är inköpta kommer det att krävas 1,7 miljarder kronor under anslaget 1:13 fram till 2020.

Vi socialdemokrater anser att utsläppsminskningarna i CDM-projekt som görs i andra länder inte ska räknas in i det svenska klimatmålet. Att försöka klara våra utsläppsmål genom att köpa utsläppsminskningar i andra länder menar vi socialdemokrater är kortsiktigt. Det gör vårt näringsliv mindre konkurrenskraftigt på lång sikt och hämmar omställningstrycket.

Det gamla Kyotoprotokollet gick ut vid årsskiftet 2012/13. En ny period har beslutats men bara ett fåtal industriländer deltar. Det var Kyotoprotokollet som var grunden för CDM-systemet. Vi menar att detta system har fyllt sin

² Budgetpropositionen 2012/13:1.

Fel! Okänt namn på

funktion, tillgången på krediter kommer att minska avsevärt. I EU-kommissionens grönbok för en ram för klimatpolitiken till 2030 skriver kommissionen att EU genom inköpen av CDM har ”subventionerat konkurrerande sektorer, särskilt i tillväxtekonomier som Kina, Indien och Brasilien”.

En av de internationella klimatförhandlingarnas få framgångar är upprättandet av ”The Green Climate Fund”³ vars syfte är att finansiera klimatåtgärder i utvecklingsländerna. Uppgårelsen mellan länderna i klimatkonventionen är att industriländerna före 2020 ska ha börjat sätta in 100 miljarder US-dollar årligen i fonden. Som finansiering har nämnts intäkter från utsläppshandel och en internationell skatt på utsläpp från flyg och sjöfart.

Den gröna klimatfonden (GCF) har nu börjat fungera och betalar ut sina första stöd under 2013.

EU:s finansministrar (EKOFIN) antog rådsslutsatser i november 2011 och där konstateras att EU-länderna ska betala ”sin skäliga andel” av insatsen i den gröna klimatfonden.

Vi kan alltså anta att EU kommer att besluta om en skälig andel för Sverige.

Vi menar att den nya gröna fonden är en bättre metod att använda för att stödja klimatinsatser i utvecklingsländer. Därför anser vi att de medel av de 115 miljoner under anslag 1:13 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* som finns avsatta för CDM och andra klimatinsatser internationellt istället ska användas för stöd i den gröna klimatfonden. Vi socialdemokrater anser ju inte att de internationella krediterna ska räknas in i det svenska klimatmålet. Det ger oss en större politisk flexibilitet att göra investeringarna där de gör bäst nytta. Vår trovärdighet kräver att vi tar ansvar på hemmaplan.

Miljöbilsbonus och registreringsavgift (Nytt)

Trafiksektorn har länge varit ett orosmoln i klimatpolitiken eftersom utsläppsnivåerna inte har minskat. Regeringen har valt att stanna upp tempot och försäljningen av nya miljöbilar minskar. En supermiljöbilspremie har införts men den gynnar bara dem som har råd att köpa mycket dyra miljöbilar och reformen skapar därför som vi bedömer det ett otillräckligt omställningstryck.

Vi föreslår istället ett system med miljöbilsbonus där den som köper en bil med lägre utsläpp får en premie. Men vi tror också att vi kan driva på utvecklingen ännu mer genom att införa en registreringsavgift för nya bilar med koldioxidutsläpp över en viss nivå. I flera andra europeiska länder finns liknande system.

I vårt förslag utgår vi från den nya definitionen på miljöbilar som började gälla 2013.⁴ Vi föreslår en miljöbilsbonus på 5 000 kronor som betalas ut när

³ <http://gcfund.net/home.html>.

⁴ I det nya systemet tar man bilens tjänstevikt i kilo minus 1372, multiplicerar med 0,0457 och lägger sedan till 95. Summan är det utsläpp i gram koldioxid per km som en bil med en

bilen registreras första gången för bilar som uppfyller miljöbilskravet. Dessutom 1 000 kronor per gram CO₂/km som bilens utsläpp understiger miljöbilsdefinitionen med, dock max totalt 40 000 kronor i bonus. Därmed ersätter vårt system regeringens supermiljöbilspremie och anslaget 1:8 Supermiljöbilspremie utgår därmed.

Vi föreslår också en registreringsavgift som ska vara 2 000 kronor för bilar som har utsläpp på 20 gr CO₂/km över miljöbilsdefinitionen. Dessutom 500 kronor per gram över miljöbilsgränsen när bilens utsläpp enligt tillverkarens definitioner överstiger 20 gr/km. Dock högst 15 000 kronor i avgift.

Bilar med möjlighet till drift med fordonsgas samt med E85 (etanol) beräknas i den nya miljöbilsdefinitionen med en viss rabatt som är samma oavsett bränsle. Systemet gynnar därmed biodrivna bilar som är snålare och mer effektiva genom att dessa får en högre bonus. Dock menar vi att det inte är rimligt att man som i regeringens förslag räknar alla biodrivna bilar på samma sätt. Som exempel borde de flesta biogasbilar få en högre bonus än E85-bilar med samma utsläpp. Lösningen är att de omräknas enligt samma modell som i EU:s förnybarhetsdirektiv.⁵

Naturvårdsverket bör få i uppdrag att räkna ut en schablon för dessa bränslen enligt direktivets riktlinjer och komplettera systemet med denna.⁶

Syftet är att stimulera till att fler nya bilar med låga utsläpp säljs. Miljöbilsbonusen ersätter således det nuvarande systemet med fordonsskattebefrielse som inte har gett avsedd effekt. De bilar som köpts fram till 1 januari 2014 får givetvis behålla befrielsen.

Vi vill att systemet ska vara statsfinansiellt kostnadsneutralt och regeringen bör uppdraga till berörda myndigheter att utarbeta ett färdigt system där nivåerna och gränserna justeras så att så sker. Det innebär också att regeringen varje år bör justera gränserna och nivåerna så att detta uppfylls. Reglerna ska gälla för samtliga bilar som nyregistreras i Sverige.

Miljömålsmiljard (Nytt)

Ett verktyg som vi socialdemokrater utvecklat är systemet med de 16 miljö-kvalitetsmålen. Idén med miljömålen är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. De är ett starkt redskap för att hantera de miljöutmaningar vi står inför. Tanken är inte att något enskilt miljömål ska överordnas, utan alla måste lösas parallellt.

Tyvärr saknas fortfarande tillräckliga åtgärder för att nå målen och den svenska miljöpolitiken står och stampar. Det riskerar att bli ett politiskt misslyckande som kan få svåra konsekvenser för kommande generationer.

sådan vikt får släppa ut för att kallas miljöbil. För bilar med biodrivmedel är formeln anorlunda: (tjänstevikt-1372)x0,457 + 150gr/km.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG, artikel 19 samt bilaga V.

⁶ Eftersom direktivet anger olika utsläpp beroende på hur drivmedlet tillverkats bör Naturvårdsverket ta fram en medeltalssiffra för det drivmedel som just nu säljs i Sverige. Utgångspunkten är att E85-bilar och fordonsgasbilar endast körs på huvudbränslet.

Fel! Okänt namn på

Vi socialdemokrater har en hoppfull syn på miljöpolitiken men det krävs att det svenska systemet med 16 miljömål som riksdagen slagit fast får en starkare ställning i svensk miljöpolitik och att ansträngningarna för att nå målen intensifieras.

I mars 2013 presenterade Naturvårdsverket den årliga utvärderingen av miljömålen och måluppfyllelsen. Tyvärr är det en dystur läsning. Med de styrmedel och insatser som finns på plats i dag nås endast 2 av de 16 miljömålen.

Regeringen har lagt stora resurser på en omgörning av miljömålssystemet för att målen ska bli lättare att nå. Nya etappmål som skulle ersätta de tidigare delmålen har dröjt och den parlamentariska beredning som ersatt myndigheten Miljömålsrådet har betydligt mindre resurser för att arbeta fram förslag till etappmål.

Men egentligen behöver miljön inga etappmål. Miljön behöver åtgärder för att lösa problemen och utmaningarna.

Om skälet till att regeringen inte presenterar förslag för att nå de 16 miljömålen är att den väntar på etappmålen, så har omgörningen av systemet gjort mycket mer skada än nytta. När mandatperioden är över återstår bara sex år tills många av målen ska vara nådda. Då har lika lång tid gått åt till att formulera etappmålen som att hitta åtgärder som ger resultat. Det är ett politiskt misslyckande som kan få svåra konsekvenser för kommande generationer.

Vi menar att det lokala engagemanget för att nå miljömålet är mycket viktigt. Det visar inte minst det lokala klimatarbetet i Sveriges kommuner. Vi föreslår därför en miljömålsmiljard. Det är ett miljömålsinvesteringsprogram med 250 miljoner årligen under fyra år. Med en 50-procentig egenfinansiering ska kommuner, företag och andra aktörer, ensamma eller tillsammans, kunna söka stöd för lokala projekt som svarar mot ökad måluppfyllelse för de 14 miljömål där åtgärder saknas. Främst tror vi att åtgärder för klimat och ett levande hav är viktiga. Men det kanske också handlar om skydd av tätortsnära natur för att bevara biologisk mångfald, eller åtgärder som minskar barns exponering för farliga ämnen. Vi vill uppdraga till Naturvårdsverket att utforma detaljerna i ett sådant system.

Stockholm den 3 oktober 2013

Matilda Ernkrans (S)

Johan Löfstrand (S)

Jan-Olof Larsson (S)

Pyry Niemi (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Sara Karlsson (S)

Kristina Nilsson (S)